

В Україні відзначено чергове свято медичного права, яке знову зібрало друзів і колег, партнерів й однодумців з різних куточків багатьох держав, аби поділитись досвідом, презентувати власний доробок, подискутувати й окреслити вектори майбутньої співпраці.

26-28 квітня 2012 р. в м. Львові відбулась VI Всеукраїнська (V Міжнародна) науково-практична конференція з медичного права: «Медичне право України: теоретико-методологічні та практичні аспекти викладання медичного права», на якій згуртувалась видатна плеяда медико-правових фахівців, науковців і практиків, представників органів влади і громадянського суспільства, аби обговорити одне з фундаментальних питань - навчально-методичну складову медичного права.

У конференції, присвяченій освітній тематиці, зокрема імплементації курсу «Медичне право України» в навчальні плани медичних і юридичних вишів, обговоренню проблемних питань, пов'язаних з викладанням цієї дисципліни, виробленню рекомендацій, взяли участь представники понад шістьдесяти ВНЗів, з яких двадцять вісім - іноземних.

Різноманітна фахова палітра, високий науковий рівень, дружня атмосфера сприяли ефективній роботі заходу, яскравим презентаціям, блискучим коментарям, палким дискусіям і виробленню рекомендацій з викристалізацією нових напрямів національної і міжнародної співпраці.

Організаторами заходу виступили Всеукраїнська громадська організація «Фундація медичного права та біоетики України», Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство юстиції України, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Київський університет права Національної академії наук України, Міжнародний фонд «Відродження», Проект USAID «Правова країна».

Інформаційними партнерами конференції виступили: журнали «Медичне право», «Право України», «Медична практика: організаційні та правові аспекти», «Управління закладом охорони здоров'я», «Український медичний часопис», «Юридичний журнал», медична газета «Здоров'я України», «Юридична газета», юридичний портал «Pravotoday.in.ua», а також веб-сайти medicallaw.org.ua, healthrights.org.ua

Презентації: на конференції було презентовано низку цікавих напрацювань, з-поміж них: **1)** типові навчальні програми з дисципліни «Медичне право України» для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації, що навчаються за спеціальністю «Правознавство» і здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» і «Спеціаліст» за ред. Брової В., к.ю.н. Сенюти І., які затверджені Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України 01.07.2011 р., і погоджені Міністерством юстиції України 19.07.2011 р. та Міністерством охорони здоров'я України 31.08.2011 р.; **2)** навчальну програму «Медичне право України» для слухачів факультетів післядипломної освіти вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти МОЗ України, підготовлену к.ю.н., доц. Сенютою І. та к.м.н., доц. Січкорізом Є., що затверджена МОЗ України від 07.12.2011 р.; **3)** практичний посібник «Права людини у сфері охорони

здоров'я» ((Берн І., Езер Т., Коен Дж., Оверал Дж., Сенюта І. Права людини в сфері охорони здоров'я: практичний посібник / За наук.ред. І. Сенюти. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2012. – 552 с.)), що виданий трьома мовами; 4) курс лекцій О. Кашинцевої «Проблеми права біоетики».

Відкриття конференції, як і перший день роботи, відбувались у величній залі Львівського Будинку вчених, що сприяло піднесенню наукового духу та мистецькій довершеності заходу. Наступний день учасники провели в одній з провідних національних колісок медичної науки - в Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, в якому вперше було започатковано викладання медичного права на післядипломному рівні для лікарів усіх спеціальностей та організаторів охорони здоров'я. Захід розпочався вітальним словом і традиційним звітуванням голови оргкомітету Ірини Сенюти про результати виконання Резолюції попередньої конференції, про здобутки і напрацювання ключового організатора заходу – ВГО «Фундація медичного права та біоетики України», про перспективи і плани щодо розвитку національного медичного права.

На науково-практичному заході лунали численні вітальні слова, зокрема т.в.о. Міністра освіти і науки, молоді та спорту України п. Є. Сулими, який надіслав свої щирі вітання учасникам конференції, відзначив особливу важливість й актуальність для профільного міністерства цього річної тематики, висловив підтримку авангардних освітянських тенденцій та побажав наснаги і визнання, творчого натхнення і добра, нових професійних горизонтів і звершень. Також від Міністерства виступив д.е.н., проф. Ю. Сафонов, начальник відділу соціально-гуманітарної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, який привітав шановну аудиторію і відзначив ефективну співпрацю органу влади і громадськості при роботі над програмами з курсу «Медичне право України» та побажав подальших цікавих новельних надбань. Слід відзначити, що конференцію включено до Плану проведення науково-методичних конференцій та науково-практичних семінарів з проблем вищої освіти і науки професорсько-викладацького складу в системі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України на 2012 рік.

До вітальних слів долучилась представник Міністерства юстиції України п. І. Іванчук, начальник відділу правової освіти, яка сердечно привітала учасників заходу, відзначила високий представницький рівень конференції, надала схвальну оцінку непересічним освітянським рішенням і роль Міністерства щодо сприяння розвитку медичного права та побажала плідної праці й усіляких гараздів присутнім.

Щирі слова були адресовані учасникам й від імені Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького д.м.н., завідувачем кафедри організації та управління охороною здоров'я О. Любінцем, що очолює кафедру, на якій медичне право як навчальна дисципліна отримало нове дихання і сучасний формат, де було вперше започатковано викладання цього курсу на післядипломному рівні. Ректор Київського університету права НАН України проф. Ю. Бошицький звернувся із вітанням з нагоди роботи форуму, висвітлив досвід викладання медичного права на «правничих теренах» очолюваного ним вишу і закликав до різновекторної співпраці усіх учасників. Вітання лунали і від В. Тимошевської, директора програми «Громадське здоров'я» Міжнародного фонду «Відродження», який вже понад шість років значну увагу приділяє розвитку медичного права в Україні. Вікторія Борисівна привітала учасників заходу, відзначила

вагу і значення ключового інституту медичного права – права людини у сфері охорони здоров'я – і підкреслила необхідність фокусування саме на цій складовій при викладанні медичного права для юристів і медиків.

Пленарні засідання були наснажені блискучими презентаціями провідних вітчизняних й іноземних науковців і практиків. Фокусом медичного права є права людини у сфері охорони здоров'я з одночасним розкриттям правореалізаційних і правозастосувальних механізмів їх забезпечення. Численні виступи мали біоетичне забарвлення й праволюдину концентрацію. На цьому наголошували провідні експерти зі світовим ім'ям, а саме д.ю.н., проф., академік НАПрН України П. Рабінович (Україна), проф. С. Вольфман (Ізраїль), проф. В. Мамадов (Азербайджан), проф. Й. Дангата (Великобританія).

У своїй доповіді к.ю.н., доцент З. Гладун окреслив історичний огляд викладання медичного права, вказав ключові етапи становлення медичного права як навчальної дисципліни, охарактеризував зарубіжний досвід у цьому контексті. Було підкреслено, що серцевиною викладання правових знань для медиків має бути правовий статус людини і громадянина у сфері надання медичної допомоги. Цікавою була доповідь д.ю.н., проф., члена-кор. НАПрН України Р. Майданика, який висвітлив особливості викладання медичного права в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка, а також звернув увагу на непрості контентуальні аспекти медичного права, відображені у програмі курсу для юристів, зокрема щодо договірної і деліктної відповідальності за шкоду, заподіяну за неналежне надання медичної допомоги. І. Сенюта, к.ю.н., доцент, президент ВГО «Фундація медичного права та біоетики України» підкреслила, що правова медицина починається зі студентської лави та відзначила кілька зауваг у контексті цього імплементаційного процесу, а саме необхідність уникнення вибіркості при запровадженні курсу «Медичне право України» в медичних і юридичних вишах, яка подекуди ще межує з тотальністю; підсилення кадрового потенціалу для викладання окресленого курсу, що повинно забезпечуватись фахівцями з вищою юридичною освітою, які мають науковий ступінь кандидата/доктора наук (у першу чергу, коли йдеться про лекційний аспект програми), з професійною дослідницькою орієнтацією на медичному праві, а також звернула увагу на підготовку спеціалізованої літератури, що потрібна для належного опанування цієї навчальної дисципліни.

Зарубіжні колеги ділились досвідом викладання курсу медичного права у вишах, які вони представляли, окрім цього характеризували ситуацію з розвитком медичного права у своїх країнах, що має неоціненне значення для удосконалення національних напрацювань у цьому векторі, а також обговорювались можливі напрями співпраці, що знайшло відображення у Резолюції конференції. Ю. Бойко, проф., д.м.н., д.політ., к.ю.н., завідувач кафедри медичного права, громадського здоров'я й управління охороною здоров'я РМАПО окреслив досвід викладання медичного права на післядипломному рівні для медичних працівників, звернув увагу на вимоги до професорсько-викладацького складу, а також розповів про цикл тематичного удосконалення для викладачів «Організаційно-методологічні основи медичного права». Детальну характеристику викладання медичного права в Російській медичній академії післядипломної освіти надав присутнім д.м.н., проф. І. Галь, звертаючи увагу на змістовне наповнення курсів, що викладаються на кафедрі медичного права, громадського здоров'я й управління охороною здоров'я, їх нововведення

і перспективи. В. Мамадов, д.м.н., проф. Азербайджанського медичного університету, президент Асоціації медичного права та біоетики Азербайджану, презентував досвід викладання медичного права, акцентуючи увагу на його біоетичній складовій, відзначив можливість захисту дисертаційних досліджень за спеціальністю медичне право в державі. Б. Станкович, проф. Американського коледжу при Університеті у Скоп'є (Македонія), відзначив важливість вивчення етики в медичному праві, особливо звернув увагу на засади провадження наукових досліджень, фальсифікації, плагіаті, які супроводжують цю діяльність, її біомедичні аспекти.

Актуальною і ґрунтовною була презентація проф. Й. Дангати (Великобританія), який розкрив роль і значення викладання медичного права для медичних працівників, відзначив, що основним превентивним кроком є підготовка майбутнього лікаря, аби він був належно юридично та етично поінформований, що забезпечить належне виконання ним своїх професійних обов'язків. Юридично та етично обізнаний лікар не лише не завдасть шкоди своєму пацієнту, але й ефективно виконуватиме роль його «адвоката», коли така необхідність виникне. На сьогодні у світі існують різні моделі викладання медичного права та етики, необхідним видається глобальний підхід, який був би мультидисциплінарним та збагатив би навчальну програму. Моделям викладання медичного права була присвячена доповідь д.ю.н., проф. І. Дудка (РФ).

Окрім пленарних сесій, працювали три міжнародні «круглі столи» [«Викладання курсу «Медичне право» для студентів, які навчаються за напрямом підготовки «Право»», «Викладання курсу «Медичне право» в медичних закладах освіти на додипломному та післядипломному рівнях», «Викладання біоетики та прав людини у сфері охорони здоров'я у медичних і юридичних вишах»], якими віртуозно керували модератори (кожен круглий стіл мав національного й іноземного модератора), запалюючи палкі дискусії, ставлячи цікаві запитання, на які майстерно відповідали доповідачі.

Жвавій дискусії, налагодження співпраці продовжувались поза Актовою залою у невимушеній атмосфері дружнього спілкування під чарівні звуки саксофону. А перегляд балету «Есмеральда» в досконалому виконанні в Львівській опері та мальовнича поїздка в дивовижні Карпати були прекрасним довершенням змістовного наповнення заходу.

Більш детально з доробком учасників конференції можна ознайомитись у Збірнику матеріалів, що підготовлений за результатами заходу. Пропозиції, коментарі, дискусії, презентаційні матеріали викристалізувались у квінтесенцію заходу – Резолюцію, яка містить засадничі положення щодо утвердження медичного права як навчальної дисципліни у національних медичних та юридичних вишах і сподіваємось вплине на державний освітянський вектор.